

УДК 378.011.3-051:796:37.018.43:004

Даниско Оксана Володимирівна

кандидат педагогічних наук, викладач кафедри теорії і методики фізичного виховання, адаптивної та масової фізичної культури

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

oksana.danisko76@gmail.com

ORCID: 0000-0003-4040-562X

ЕЛЕКТРОННИЙ НАВЧАЛЬНИЙ КУРС ЯК ЗАСІБ РЕСУРСНОЇ ПІДТРИМКИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Анотація. Стаття присвячена теоретичному обґрунтуванню необхідності розроблення та впровадження в освітній простір педагогічного закладу вищої освіти електронних курсів як засобу ресурсної підтримки процесу професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури в умовах змішаного навчання. На основі аналізу праць провідних учених змішане навчання розглядається як синергетичне поєднання елементів очного та дистанційного навчання засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Базовими умовами його реалізації є підвищення ролі самоосвіти, відповідальності за результат навчальної діяльності та можливість конструювання студентом власної освітньої траєкторії в процесі професійного становлення. Наголошується, що провідним засобом реалізації змішаного навчання в процесі професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури у закладах вищої освіти є електронний курс-ресурс, що містить дидактично упорядковані електронні матеріали навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни і забезпечує підтримку освітнього процесу. Схарактеризовано алгоритм розроблення та структуру курсу-ресурсу з навчальної дисципліни «Фізична рекреація різних груп населення» для студентів другого освітнього рівня спеціальності 014.11 Середня освіта (фізична культура) в середовищі Google Classroom на платформі G Suite for Education. Продемонстровано переваги розробленого курсу-ресурсу у закладах вищої освіти, що полягають у забезпеченні таких вимог організації навчального процесу, як відкритість, доступність, інтерактивність, контекстність, інструментальність, що сприяють індивідуалізації та диференціації передачі, засвоєння, примноження і використання знань, формуванню в майбутніх учителів фізичної культури професійно значущих умінь і навичок.

Ключові слова: змішане навчання; електронне навчання, курс-ресурс; віртуальна кімната Google Classroom; майбутні вчителі фізичної культури; професійна підготовка

Постановка й обґрунтування актуальності проблеми. Стрімкий розвиток інформаційних технологій та глобалізаційних процесів зумовлює зміну сучасної освітньої парадигми. Провідні вищі навчальні заклади світу впроваджують інноваційні технології, відтак викладачі та студенти в процесі навчальної взаємодії все частіше створюють новітні освітні середовища. З-поміж інноваційних освітніх трендів помітно вирізняється змішане навчання, що характеризується інтеграцією кращих практик традиційної та електронної освітньої взаємодії на рівні окремої освітньої програми курсу або дисципліни.

Упровадження новітніх підходів у процес професійної підготовки майбутніх фахівців визначено стратегічним напрямом реформування вітчизняної системи освіти. Означене положення закріплено на законодавчому рівні – Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про Національну програму інформатизації»; постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти»; Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки; наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про дистанційне навчання»; лист Міністерства освіти і науки України «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення» тощо. Зокрема, у Законі України «Про вищу освіту» акцентується важливість підвищення якості та відкритості

системи освіти, забезпечення кожному суб'єктові освітнього процесу права «на доступ до публічних освітніх, наукових та інформаційних ресурсів, у тому числі в мережі Інтернет, електронних підручників та інших мультимедійних навчальних ресурсів» [9].

Особливої актуальності вищезазначене набуває в контексті підготовки нового покоління педагогів, здатних кваліфіковано провадити освітню діяльність в умовах нової української школи. Виняткове значення вбачаємо у забезпеченні професійного розвитку майбутніх учителів фізичної культури, що детермінується з одного боку, невпинним підвищенням соціальних вимог до їхньої фахової діяльності, а з іншого – інформатизацією освітнього процесу.

Аналіз наукових досліджень, на які спирається автор; виокремлення аспектів проблеми, які ще недостатньо вивчені. Питання методології розробки електронних навчальних курсів досліджено в роботах В. Вишнівського, Н. Морзе, О. Майбороди, О. Рибалко, Н. Сиротенко, Т. Муращенко та ін.

Теоретико-методичні аспекти впровадження змішаного навчання в закладах вищої освіти обґрунтовано в дослідженнях С. Березенської, К. Бугайчука, В. Кухаренка, Н. Рашевської та ін.

Проблеми професійної підготовки вчителів фізичної культури в контексті інформатизації вищої школи розробляли Р. Ахметов, Л. Денисова, Л. Сущенко, Г. Шандирось, П. Хоменко, В. Шандирось, Б. Шиян та ін.

Організаційно-методичні особливості розробки та впровадження дистанційних курсів у процес професійної підготовки педагогів проаналізовано в працях Г. Алексєєвої, Л. Гаврілової, І. Костікової, однак здебільшого вони стосуються майбутніх інженерів-педагогів, учителів початкових класів, іноземної мови.

Проблема впровадження електронних засобів навчання у практику фахової підготовки майбутніх учителів фізичної культури представлена в творчому доробку таких науковців, як І. Гринченко, Р. Клопов, О. Корносенко, О. Суворова, П. Хоменко, А. Фастівець. Дослідники підкреслюють високу ефективність використання сучасних інформаційних освітніх технологій, проте питання особливості розроблення та застосування електронних навчальних курсів-ресурсів у вищій фізкультурній освіті в умовах змішаного навчання не отримало належного висвітлення в науково-методичній літературі. Вищезазначене зумовлює актуальність проблеми та необхідність подальших теоретичних і практичних досліджень.

Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні необхідності розроблення та впровадження в освітній простір педагогічного закладу вищої освіти електронних курсів ресурсів як засобу ресурсної підтримки професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

Завдання статті

1. З'ясувати сутність змішаного навчання.
2. З'ясувати сутність поняття «електронний-курс-ресурс».
3. Обґрунтувати потенціал впровадження електронного курсу-ресурсу як засобу підтримки процесу професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури в умовах закладу вищої освіти.

Виклад основного матеріалу з обґрунтуванням отриманих результатів. Як вказує вітчизняна дослідниця І. Гринченко, на тлі соціально-економічного розвитку значно розширилися функції студентів – майбутніх учителів фізичної культури, а також перелік професійних сфер, де вони затребувані [3, С. 104]. Провідне завдання реформування процесу фахової підготовки майбутніх учителів фізичної культури вбачаємо «у подоланні суперечності між обсягом наукової інформації, яка отримується студентами за допомогою сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (зокрема мережі Інтернет), та умовами для її застосування в навчально-виховному процесі

закладу вищої освіти» [10, С. 4].

Зазначимо, що формування професійної майстерності вчителя фізичної культури має певні організаційно-методичні особливості. Аналіз наукової літератури [6; 11] та власний практичний досвід засвідчує, що, по-перше, у закладах вищої освіти зберігається тенденція зростання обсягів навчального навантаження і одночасного скорочення кількості аудиторних занять, збільшення часу для самостійної роботи студентів; по-друге, значна частина студентів фізкультурного профілю вже від моменту вступу поєднує навчання зі спортивною або професійною кар'єрою, що зумовлює необхідність ресурсної підтримки їх фахового становлення; по-третє, розвиток педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури значною мірою зумовлюється високим рівнем сформованості у них рухових навичок та способів виконання рухових дій, і є процесом невинного спортивно-педагогічного вдосконалення, що, своєю чергою, вимагає безпосередньої освітньої взаємодії та потребує вправління. За таких умов вважаємо, що впровадження змішаного навчання в практику професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури може стати чинником підвищення ефективності освітнього процесу.

У сучасному науковому просторі традиційне визначення змішаного навчання належить зарубіжним науковцям М. Горну та Х. Стаккер. Дослідники тлумачать його як будь-яку формальну освітню програму, що частково реалізується в закладі освіти, частково – поза його межами з можливістю студентові визначати час, місце, шлях і/ або темп опрацювання навчального матеріалу, а викладачеві забезпечувати підтримку індивідуальної освітньої траєкторії та досягнення кожним студентом навчальних результатів, визначених програмою [13, С. 4]. Аналіз вищезазначеного дозволив нам виокремити концептуальні засади змішаного навчання: воно може бути реалізоване лише в межах інституціональної освіти; по-друге, здійснюється під контролем викладача в умовах, коли одна частина навчальної взаємодії відбувається у навчальній аудиторії у процесі безпосереднього спілкування (очно), а інша – в опосередкованому віртуальному середовищі (це може бути індивідуальна чи групова робота в аудиторії, або самостійне опрацювання матеріалів, наприклад, дистанційно вдома); по-третє, у процесі такої освітньої взаємодії має сформуватися новий індивідуальний пізнавальний досвід студента, де компоненти традиційного та інтерактивного онлайн-навчання доповнюють один одного [4, С. 5].

У контексті нашого дослідження важливим також є визначення поняття «змішане навчання», запропоноване Н. Гагіною та В. Борсенко, змістова сутність якого зводиться до розуміння такого навчання «як гнучкої оптимальної комбінації традиційного аудиторного навчання з різними новими формами електронного навчання, яке передбачає широке використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, посилення ролі самонавчання та відповідальності за результат навчальної діяльності при наявності великого ступеня свободи освітньої траєкторії» [2, С. 175].

Враховуючи інноваційний потенціал та студентоцентричний характер організації комбінованої освітньої взаємодії, на факультеті фізичного виховання Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка змішане навчання впроваджується з 2015 року з використанням різних моделей (переважно ротаційної (зміна робочих станцій, перевернутий клас) та гнучкої (self)) на рівні окремих курсів. До 2017 року з цією метою використовувалась відкрита система управління навчальною діяльністю (платформа дистанційного навчання) Moodle, нині активно впроваджується G Suite for Education. Остання, як засвідчує практичний досвід, стрімко набуває популярності з огляду на доступність, зручність використання, інтерактивність та інтегративність. Вона є яскравим прикладом комбінування функцій системи

управління та підтримки навчального процесу, що дозволяє розглядати її в якості віртуального навчального середовища.

Одним із сервісів G Suite for Education є Google Classroom – хмарна кіберкімната, використання якої не потребує додаткового програмного забезпечення. У Google Classroom гармонійно інтегруються як основні сервіси та додатки Google (документи, таблиці, презентації, сайти, блоги, календарі, електронна пошта тощо), так і інтерактивні інструменти для підтримки навчання і викладання сторонніх розробників (приміром, інтерактивні вправи, ментальні карти, віртуальні дошки, електронні зошити тощо); є можливість упорядковувати матеріали за рубриками (темами), диференціювати завдання, контролювати їх виконання, генерувати оцінки, призначати нових викладачів та ін. Таким чином, Google Classroom містить можливості для створення електронних освітніх ресурсів, з-поміж яких ми надаємо перевагу електронним навчальним курсам-ресурсам.

Як вказують Н. Морзе та О. Глазунова, електронний навчальний курс – це комплекс електронних навчально-методичних матеріалів, створених для організації індивідуального та групового навчання з використанням дистанційних технологій, що базуються на Інтернет-технологіях, відповідно до графіку навчального процесу вищого навчального закладу [7, С. 49].

Під «електронним курсом-ресурсом» ми розуміємо «матеріали навчально-методичного комплексу дисципліни (посібник, підручник або конспект лекцій, методичні вказівки до виконання лабораторних і практичних робіт, робоча програма дисципліни, тести) та інформація про викладача, які розміщені у дистанційному курсі для ефективного використання студентами» [6, С. 1].

Аналіз базових дефініцій дає підстави стверджувати, що електронний курс-ресурс може використовуватись в якості як засобу навчання та індивідуалізації освітнього процесу, так і ресурсної підтримки професійної підготовки фахівців, оскільки передбачає дидактично обґрунтоване впорядкування матеріалів навчально-методичного комплексу в електронному форматі у спеціалізованому середовищі.

Навчально-методичний комплекс дисципліни (далі – НМКД) визначається дослідниками як сукупність нормативних та навчально-методичних матеріалів, необхідних і достатніх для ефективного виконання студентами робочої програми навчальної дисципліни, передбаченої навчальним планом підготовки студентів відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня за певним напрямом підготовки (спеціальністю). Призначення НМКД полягає у тому, що цей вид навчально-методичного видання має забезпечити всі основні етапи педагогічного процесу – від надання навчальної інформації та її сприйняття, набуття, закріплення й удосконалення знань, умінь і навичок, їх застосування до контролю засвоєння [12, С. 8]. На наше переконання, означені завдання в умовах змішаного навчання можливо вирішити шляхом створення саме електронного курсу-ресурсу, адже, як справедливо зазначає Л. Бродська, ефективність процесу професійної підготовки педагога залежить, насамперед від змісту навчального матеріалу, його структурованості, продуманості й чіткості організації, детальної розробки методичного забезпечення практичних занять курсу [1, С. 35].

Провідний фахівець із організації дистанційного та змішаного навчання В. Кухаренко пропонує таку структуру електронного курсу-ресурсу: методичний кабінет викладача; форум новин; форум питань до викладача; підручники, посібники, конспекти; методичні вказівки до лабораторних занять; методичні вказівки до практичних занять; робочу програму; тести до курсу. Для підтримки навчального процесу курс може буде доповнено потижневою робочою програмою, тестами для

проходження студентами та завдання з можливістю завантаження роботи студента та інші активності, які надає платформа [8, С. 2].

Беручи до уваги теоретичні положення та методичні рекомендації, розроблені провідними ученими, ми створили авторський електронний курс-ресурс з нормативної навчальної дисципліни «Фізична рекреація різних груп населення» для студентів другого освітнього рівня спеціальності 014.11 Середня освіта (фізична культура).

При розробці електронного-курсу ресурсу ми також враховували думку В. Кухаренка про те, що матеріали курсу-ресурсу в умовах змішаного навчання мають задовольняти такі вимоги: 1) враховувати потреби навчання та специфіку майбутньої аудиторії; 2) легко пристосовуватися до індивідуальних потреб слухача; 3) бути добре структурованими на окремі навчальні одиниці з окресленими навчальними цілями на початку, вступом, основною частиною, навчальними вправами, вправами для самооцінки знань, проміжними тестами, елементами зворотного зв'язку та підсумовуванням здобутих знань; 4) бути простими для використання в якості елементів самопідготовки з чіткими навігаційними інструкціями; 5) бути інтерактивними – орієнтованими на вивчення через здійснення практичних дій та поточну самооцінку знань з використанням результатів оцінювання для надання зворотного зв'язку; 6) мають бути прив'язані до контексту інших існуючих навчальних джерел, які висвітлюють дану проблему з різних позицій; 7) такими, що сприяють розвитку навичок спілкування в дистанційному режимі, як по лінії слухач-викладач, так і по лінії слухач-слухач; 8) такими, що стимулюють мотивацію та ініціативу слухача; 9) орієнтованими на досягнення як загальних, так і конкретних навчальних цілей, окреслених перед початком кожного розділу та розвиток навичок самостійного навчання [5].

Електронний курс-ресурс розроблено та розміщено у віртуальному середовищі Google Classroom, в якому матеріали групувано за темами-рубриками та поділено на три блоки інформаційний, змістовий та методичний:

I. Інформаційний блок

Методичний кабінет викладача

- Інформація про викладача
- Презентація курсу
- Робоча навчальна програма
- Критерії оцінювання.

II. Змістовий блок

Теми модулів

- Тема 1
  - Лекція
  - Презентація лекційного матеріалу
  - Завдання до самостійної роботи
  - Поточний контроль
- Тема 2
  - Лекція
  - Презентація лекційного матеріалу
  - Завдання до самостійної роботи
  - Поточний контроль.
- Тема 3.....
- Модульний контроль

III. Методичний блок

Підтримка

- відео-інструкції щодо особливостей роботи в середовищі Google Classroom;
- підручники та посібники;
- методичні рекомендації щодо підготовки до семінарських занять;
- методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи (Рис. 1)

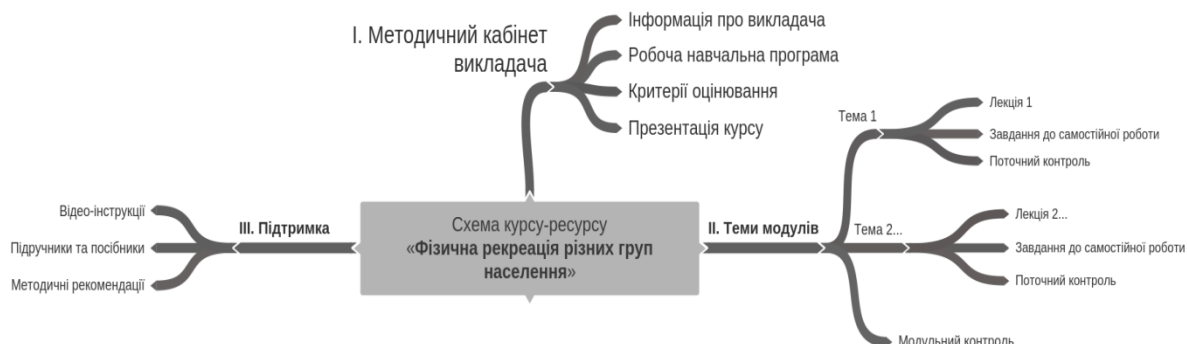

Рис. 1. Схема курсу-ресурсу «Фізична рекреація різних груп населення»

Базові складники курсу (конспекти лекцій, навчальні посібники, завдання для підготовки до семінарів та самостійної роботи, методичні вказівки, матеріали поточного та підсумкового контролю, додаткові відкриті ресурси) доступні студентам онлайн. Відтак практичні активності – практикуми, творчо-пошукова робота, проектна діяльність студентів не обмежуються стінами навчальної аудиторії, а за потреби (наприклад, коли слухач відсутній на занятті або виконання завдання потребує більше часу) можуть проводитись віддалено. Обговорення та аналіз результатів самостійної роботи проводиться під час очних семінарських занять або індивідуальних консультацій. Як показує практичний досвід, відкритість ресурсу підвищує навчальну мотивацію студентів, адже наявність і доступність навчальних матеріалів створює позитивну емоційну атмосферу впевненості і довіри між суб'єктами освітнього процесу.

Контент курсу-ресурсу має інваріантну та варіативну складові. Так, інваріативна частина містить усі обов'язкові складники НМКД, без яких дидактично-методична концепція дисципліни не може бути зреалізована (теоретичний матеріал, методичні вказівки, система завдань та контролю знань). Варіативна частина містить необов'язкові елементи, які можуть не використовуватися студентами або використовуватися за бажанням. До таких відносимо розроблені до кожної теми мультимедійні презентації, що містять опорні схеми та візуалізують текстовий матеріал лекцій; упорядкований список відкритих ресурсів (статті, матеріали авторських блогів, навчальне відео, словники тощо), які спрямовані допомогти студентові глибше зрозуміти та систематизувати теоретичний матеріал, поглянути на проблему з різних точок зору, більш ґрунтовно підготуватись до самостійної роботи або семінарського заняття.

Пропонована схема групування навчального матеріалу передбачає блочно-тематичне планування, що містить до кожної теми: конспект лекцій та опорний презентаційний матеріал, завдання, спрямовані на поетапне формування теоретичних знань, практичних умінь і навичок, систематичний поточний контроль (у тому числі само- і взаємоконтроль); чітку систему оцінювання; і передбачає максимальну самостійність студентів у процесі вибору стратегій навчання. В якості прикладу наведемо упорядкування матеріалу до першої лекції першої теми (Рис. 2).

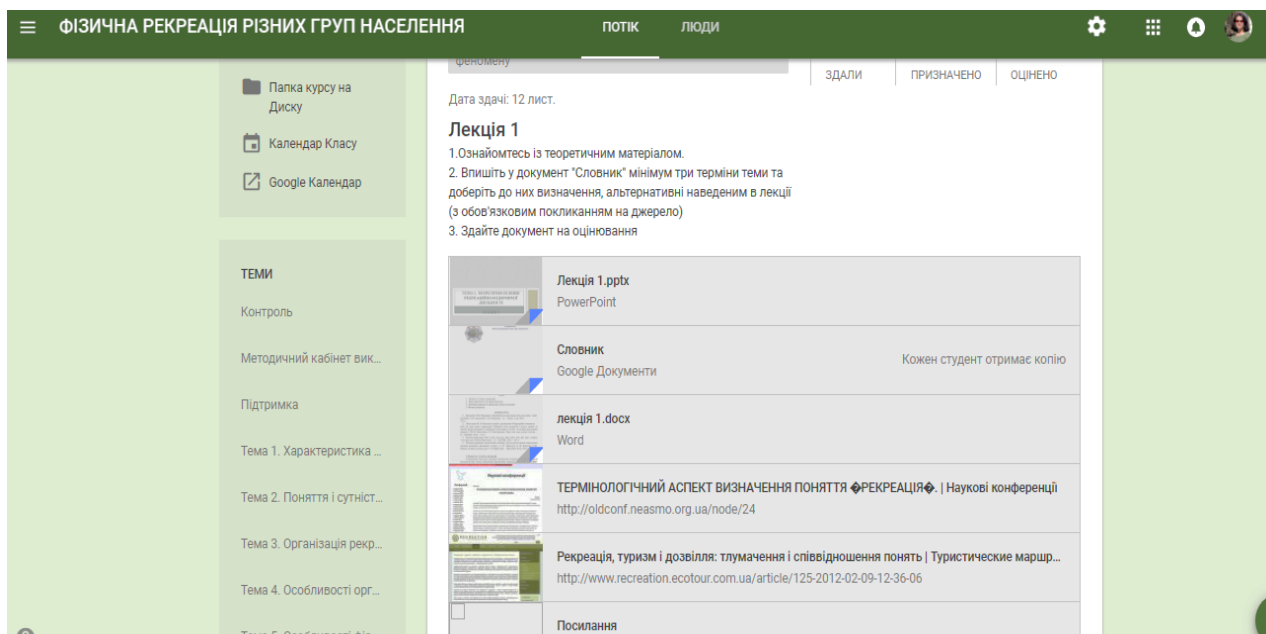

Рис. 2. Приклад упорядкування матеріалу курсу-ресурсу «Фізична рекреація різних груп населення» в середовищі Google Classroom

На нашу думку, така організація змісту курсу сприяє поглибленню теоретичної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, забезпечує інтеграцію процесів вивчення, закріплення та засвоєння необхідних знань, позитивно впливає на процес саморозвитку студента, сприяє формуванню в нього навичок самостійної науково-дослідної діяльності, відповідальності за самонавчання.

Важливою перевагою віртуальної кімнати Google Classroom є легка навігація, зручний інтерфейс, що інтуїтивно зрозумілий студентам. Середовище вміщує широкий арсенал засобів, за допомогою яких користувачі можуть як демонструвати свої знання, так і обмінюватися ними, відслідковувати власний прогрес, отримувати своєчасну інформацію про нові події (наприклад, додавання нових елементів, сповіщення про оцінювання), ставити запитання, редагувати, коментувати, й оцінювати роботи інших, створювати як синхронні, так і асинхронні індивідуальні й групові проекти. Отже, електронне середовище розширює можливості використання завдань та вправ різного типу. Наприклад, виконання завдання «*Опрацювати підручник Величко В. В. Організація рекреаційних послуг: навч. посібник / В. В. Величко; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Х.: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2013. – С. 29-35. Результати вивчення питання «Види рекреаційних послуг» оформити у формі ментальної карти та представити її в спільній презентації. Прокоментувати 2-3 роботи одногрупників*» неможливо виконати поза межами електронного курсу-ресурсу. При цьому викладач має можливість надати студентам посилання на підручник, упорядкувати рекомендації щодо створення ментальних карт, перевірити процес виконання, а студенти набувають не лише професійно значущих знань, а й важливих умінь та навичок (узагальнювати та систематизувати матеріал; створювати власні електронні ресурси, уміння працювати в команді тощо).

Відзначимо також можливості реалізації індивідуального підходу, приміром, можливість компонувати та призначати викладачеві завдання як для всього потоку, так і для конкретного студента в групі, використовувати різноманітні та різнорівневі автоматизовані онлайн-тести. Також завдяки продуманому адмініструванню система фіксує час перебування студента на платформі, характер його активності. Це дозволяє

адаптувати навчальний матеріал до освітніх потреб, когнітивних можливостей та здібностей кожного студента, надає гнучкості у виборі індивідуальної освітньої траєкторії. Важливо, що система G Suite for Education дозволяє архівувати вже пройдені курси і зберігати їх у хмарному середовищі з високим ступенем захисту, що передбачає можливість студентам і після завершення навчання звертатись до архівних матеріалів та за потреби використовувати їх у професійній діяльності. Вищезазначене забезпечує інтерактивність курсу-ресурсу, допомагає своєчасно надавати зворотній зв'язок у багаторівневій системі викладач-студент, студент-студент, студент-контент, викладач-контент. Такий інструментальний характер електронного курсу-ресурсу сприяє реалізації особисто орієнтованого підходу, індивідуалізації та диференціації процесу навчання, здійсненню чіткого планування та керування курсом як на рівні окремого слухача, так і окремої групи, сприяє ефективному засвоєнню майбутніми вчителями фізичної культури визначеного обсягу навчальної дисципліни.

Висновки, рекомендації, перспективи подальших досліджень. Результати проведеного дослідження дозволяють зробити такі висновки:

1. У сучасному науковому просторі змішане навчання визначається як синергетичне поєднання елементів очного та дистанційного навчання засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Важливими умовами його реалізації є підвищення ролі самоосвіти та відповідальності за результат навчальної діяльності, можливість конструювання студентом власної освітньої траєкторії в процесі професійного розвитку.

2. Провідним засобом реалізації змішаного навчання в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої освіти є електронний курс-ресурс, що містить дидактично упорядковані електронні матеріали навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни і забезпечує підтримку освітнього процесу.

3. Курс-ресурс з дисципліни «Фізична рекреація різних груп населення», розроблений згідно з рекомендаціями провідних фахівців дистанційного та змішаного навчання, забезпечує такі вимоги організації навчального процесу у закладах вищої освіти: відкритість, доступність, інтерактивність, інструментальність. Своєю чергою, це сприяє оптимізації процесів передачі, засвоєння, примноження і використання фахових знань, персоніфікації (індивідуалізації та диференціації) освітнього процесу, формуванню в майбутніх учителів фізичної культури професійно значущих умінь і навичок.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в обґрунтуванні впливу електронного курсу-ресурсу як засобу змішаного навчання на результативність процесу професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бродська Л. В. Педагогічна підготовка в контексті сучасних вимог до професійної готовності майбутніх учителів Вісник Запорізького національного університету. 2008. № 1. С.34–39.
2. Гагіна Н. Борисенко В. Концептуальні засади змішаного навчання в мовній освіті у вищій школі. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: науковий журнал. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С.Макаренка. 2018. № 1 (75). С. 174-184.
3. Гринченко І. Б. Сучасні напрями впровадження інновацій в професійну підготовку майбутніх учителів фізичної культури. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. 2012. Вип. 64. С.103–107.

4. Даниско О., Семеновська Л. Генеза та сучасний зміст поняття змішаного навчання в зарубіжній педагогічній теорії і практиці. Інформаційні технології і засоби навчання. 2018. Том 65. №3. С. 1–11.
5. Кухаренко В. М. Навчально-методичний комплекс підготовки викладача дистанційного навчання [Електронний ресурс]. URL: <http://www.nbuiv.gov.ua/e-journals/ITZN/em3> (дата звернення: 02.11.2018)
6. Максимчук І. А. Розвиток педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури в процесі професійної підготовки / дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Хмельницький, 2017. 285 с.
7. Морзе Н. В., Глазунова О. Г. Критерії якості електронних навчальних курсів, розроблених на базі платформ дистанційного навчання [Електронний ресурс]. Інформаційні технології в освіті. 2009. № 4. С. 63–76. URL: <http://ite.kspu.edu/issue-13/p-63-75> (дата звернення: 01.11.2018).
8. Положення про електронний курс-ресурс [Електронний ресурс]. URL: <https://goo.gl/w5sZnj> (дата звернення: 02.11.2018).
9. Про вищу освіту: Закон України : за станом 25.07.2018 № 1556-VII [Електронний ресурс]. Верховна Рада України: [офіційний веб портал]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/1556-18>. (дата звернення: 30.10.2018).
10. Суценко Л. П. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту (теоретико-методологічний аспект): [монографія]. Запоріжжя: ЗДУ, 2003. 442 с.
11. Труш Н. Підготовка майбутніх педагогів до фізичного виховання шестирічних першокласників [Електронний ресурс]. – URL: <https://goo.gl/b1UnvB> (дата звернення: 04.11.2018).
12. Чепуренко Я. О. Навчально-методичний комплекс як вид навчального видання. Актуальні проблеми теорії соціальних комунікацій: [матеріали науково-звітної конференції викладачів кафедри журналістики Інституту української філології та літературної творчості ім. А. Малишка НПУ ім. М.П. Драгоманова: збірник наукових доповідей]. Вип. III. Київ: Ореол-сервіс, 2013. С. 7–14.
13. Horn M. Staker H. Blended: Using disruptive innovation to improve schools. San Francisco: Jossey-Bass, 2015. 278 с.

Матеріал надійшов до редакції 11.11.2018 р.

ELECTRONIC EDUCATIONAL COURSE AS THE MEAN RESOURCE OF PROFESSIONAL PREPARATION OF FUTURE PHYSICAL CULTURE TEACHERS IN BLENDED LEARNING CONDITIONS

Oksana Danysko

PhD (in Pedagogy), lecturer of Theory and Methodology of Physical Education, Adaptive and Mass Physical Culture Department of Poltava V.G.Korolenko National Pedagogical University, Poltava, Ukraine
oksana.danisko76@gmail.com
ORCID: 0000-0003-4040-562X

Abstract. The article is devoted to the theoretical ground of electronic educational courses-resources development and introduction necessity in educational space of higher educational pedagogical institution as the mean of educational process support and of professional preparation efficiency increase of future physical culture teachers. On the basis of leading scientists' scientific works analysis blended learning is examined as synergic combination of full-time and distance education elements by means of information and communication technologies. The basic conditions of its realization are the increase of self-education and responsibility for the educational activity result role, and the possibility of student's own

educational trajectory construction in the process of professional becoming. It is underlined that the leading mean of blended learning realization in the process of professional preparation of future physical culture teachers in higher educational institutions is the electronic course-resource that contains didactic organized electronic materials of educational-methodological complex of educational discipline and provides educational process support. It is described the algorithm of development and educational discipline course-resource structure: "Physical recreation of different population groups" for the students of the second educational level of speciality 014.11 Secondary education (Physical culture) in Google Classroom space on the platform of G Suite for of Education. The advantages of the developed course-resource in higher educational institutions are shown, that consist in providing of such requirements of educational process organization, as openness, availability, interactivity, instrumentality, and assist individualization and differentiation of educational process, transmission processes optimization, mastering, increase and use of knowledge, in future physical culture teachers' professionally meaningful abilities and skills formation.

Keywords: blended learning; electronic education; course-resource; future physical culture teachers; professional preparation

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Brodska, L. (2008) Pedagogical preparation in the context of modern demands to future teachers' professional readiness. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu*, 1, 34–39.
2. Ghaghina, N., & Borysenko, V. (2018). Blended learning conceptual principles in language education at higher educational institutions. *Pedagoghichni nauky: teoriya, istoriya, innovacijni tekhnologhiji: naukovyj zhurnal*, № 1 (75), 174–184 (in Ukrainian).
3. Grynchenko, I. (2012). Modern Approaches of Using Innovations in the Professional Training of Physical Training Teachers-to-Be. *Visnyk Zhytomyr'skogo derzhavnogo universytetu imeni Ivana Franka*, 64, 103–107 (in Ukrainian).
4. Danysko, O. & Semenovska, L. (2018). Genesis and modern content of blended learning concept in foreign pedagogical theory and practice. *Informacijni tekhnologhiji i zasoby navchannja*, 2018, Vol. 65, 3, 1–11. (in Ukrainian).
5. Kukharenko, V. (2018). Educational-methodological complex of e-learning teacher training. <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ITZN/em3> (in Ukrainian).
6. Maksymchuk, I. (2017) Development of pedagogical proficiency of future physical culture teachers in the process of professional preparation. Doctor's thesis: 13.00.04. *Khmeljnyckyj* (in Ukrainian).
7. Morze, N., & Hlazunova, O. (2009). Criteria of the electronic educational courses quality, worked out on the base of the distance education platforms. *Informatsiini tekhnolohii v osviti*, 4, 63–76 (in Ukrainian).
8. Statement about an electronic course-resource (2018). <https://goo.gl/w5sZnj> (in Ukrainian).
9. About higher education: Law of Ukraine (25.07.2018 № 1556-VII) (2018). <http://zakon.rada.gov.ua/go/1556-18> (in Ukrainian).
10. Sushhenko, L. (2003). Professional training of future specialists in physical education and sport (theoretical and methodological aspect). *Zaporizhzhia: ZDU* (in Ukrainian)
11. Trush, N. (2018). Future teachers' preparation to physical culture training of six-year-old first-class pupils. <https://goo.gl/b1UnvB> (in Ukrainian).
12. Chepurenko, Ja. (2013). Educational-methodological complex as a kind of educational edition. Actual issues of social communications theory: [materials of scientifically-current conference of journalism department lecturers of Ukrainian A.Malusko Philology and Literary Work Institute of National M.P. Drahomanov Pedagogical

University: [collection of scientific lecture]. Vyp. III. Kyjiv: Oreol-servis, 7–14. (in Ukrainian).

13. Horn, M. & Staker, H. (2015). Blended: Using disruptive innovation to improve schools. San Francisco: Jossey-Bass (in English).